

Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyinin

Tədris Mərkəzi

**“Vergi və hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyətinin təşkili”
mövzusu üzrə**

TƏLİM MATERIALI

Dinləyicilər   Kiçik və orta menecerlər (Mütəxəsislər)

Təhsilalma forması   əyani.

Tədris müddəti   2 saat.

Müəllif   Babayev Zahir Ağasəf, Vergi qanunvericiliyi və təsərrüfat hüququ kafedrasının dosenti.

Tədrisin məqsədi - Dinləyicilərin Vergi və hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyətinin təşkili qaydalarının mənimsənilməsinə nail olunmasıdır.

Mövzunun mündəricatı:

1. Ümumi müddəalar.....	3
2. Vergi nəzarəti və vergi borclarının dövlət büdcəsinə alınması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər zamanı aşkar edilmiş cinayət xarakterli faktlara və hüquq-mühafizə orqanlarının müraciətləri əsasında keçirilən vergi nəzarəti tədbirlərinin nəticəsinə dair materialların aidiyyəti üzrə göndərilməsi.....	4
3. Digər məsələlər üzrə həyata keçirilən əlaqələndirmə fəaliyyəti.....	14
4. Yekun müddəalar.....	15
Nəzarət sualları.....	17
Müstəqil çalışma üçün tapşırıqlar.....	17
Ədəbiyyat.....	18

I. Ümumi müddəalar

Vergi və hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyətinin təşkili Qaydaları Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsinin, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin, Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin, Azərbaycan Respublikasının 2001-ci il 12 iyun tarixli 141-IIQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş "Dövlət vergi orqanlarında xidmət haqqında Əsasnamə"nin, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2001-ci il 29 mart tarixli 454 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi haqqında Əsasnamə"nin, digər aidiyyəti hüquqi aktların və Vergilər Nazirliyinin normativ sənədlərinin tələblərinə uyğun olaraq hazırlanmışdır.

Vergi və hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyətinin təşkili Qaydaları ibtidai istintaqının aparılması Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyinin (bundan sonra - Vergilər Nazirliyi) səlahiyyətlərinə aid edilmiş cinayətlərin aşkar edilməsi, qarşısının

alınması və açılması, habelə vergiləri ödəməkdən, vergi nəzarəti tədbirlərindən, fəaliyyətləri barədə vergi orqanlarına hesabat (bəyannamə) təqdim etməkdən, əmlakının siyahıya alınmasından yayınan şəxslərin tapılması, onların olduqları yerlərin, yaşayış ünvanlarının və şəxsiyyətlərinin müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı vergi orqanlarına köməklik göstərilməsi sahəsində vergi orqanları ilə Vergilər Nazirliyi yanında Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamenti və digər hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyətinin həyata keçirilməsi mexanizmini müəyyən edir.

Vergi orqanları ilə Departament və digər hüquq-mühafizə orqanları arasında Vergi və hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyətinin təşkili Qaydaları ilə tənzimlənən məsələlər üzrə əlaqənin qurulması Vergilər Nazirliyində hüquqi işlərin təşkilində təşkilati və nəzarət tədbirlərini həyata keçirən struktur vahid (bundan sonra - Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturu) tərəfindən həyata keçirilir.

Vergi orqanları ilə Departament və digər hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyəti aşağıdakılardan ibarətdir:

- ❖ Vergi nəzarəti və vergi borclarının dövlət büdcəsinə alınması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər zamanı Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin (bundan sonra - Cinayət Məcəlləsinin) 162-1-ci, 192-ci, 192-1-ci, 193-cü, 205-1-ci, 205-2-ci, 213-cü, 213-1-civə 306-cı maddələrində nəzərdə tutulan cinayətlərlə bağlı aşkar edilən faktların sənədləşdirilməsi və müvafiq materialların aidiyyəti üzrə göndərilməsi;
- ❖ Vergi və hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyətinin təşkili Qaydalarının 1.4.1-ci yarım bəndində qeyd edilən cinayətlərin əlamətlərinin olub-olmamasından asılı olmayaraq hüquq-mühafizə orqanlarının müraciətləri və ya onların vəsatətlərinə (təqdimatlarına) əsasən qəbul edilmiş məhkəmə qərarları əsasında keçirilmiş vergi nəzarəti tədbirlərinin nəticəsinə dair materialların aidiyyəti üzrə göndərilməsi;
- ❖ Vergiləri ödəməkdən, vergi nəzarəti tədbirlərindən, fəaliyyətləri barədə vergi orqanlarına hesabat (bəyannamə) təqdim etməkdən, əmlakının siyahıya alınmasından yayınan şəxslərin tapılması, onların olduqları yerlərin, yaşayış ünvanlarının və şəxsiyyətlərinin müəyyənləşdirilməsi, habelə qeyd olunan tədbirlərin həyata keçirilməsinə şərait yaratmayan şəxslər barədə sənədlərin hazırlanması və aidiyyəti üzrə göndərilməsi;
- ❖ Hüquq-mühafizə orqanlarından (xarici dövlətlərin hüquq-mühafizə orqanları istisna olmaqla) daxil olan istintaq və əməliyyat tapşırıqlarının, müraciətlərin və qərarların (həmçinin ibtidai araşdırılması aparılan və ya aparılması zəruri olan işlər üzrə daxil olan məhkəmə qərarlarının) baxılıb icrasının təmin edilməsi üçün aidiyyəti üzrə göndərilməsi. ;
- ❖ Vergi orqanları tərəfindən aşkar edilən və ibtidai istintaqın aparılması Vergilər Nazirliyinə həvalə edilməyən Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsi (maddələri) üzrə cinayət xarakterli materialların aidiyyəti hüquq-mühafizə orqanına göndərilməsi.

Xarici dövlətlərin hüquq-mühafizə orqanlarından vergi orqanlarına, o cümlədən Departamentə daxil olan istintaq və əməliyyat tapşırıqlarına, müraciət və qərarlara vergilər nazirinin 10.05.2016-cı il tarixli 1617040100641400 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmiş "Vergi məsələləri üzrə qarşılıqlı yardım göstərilməsinə dair Prosedur Qaydaları"nın tələblərinə müvafiq olaraq baxılır.

Vergi və hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyətinin təşkili Qaydalarının 1.4.1-ci və 1.4.2-ci yarımbəndlərində nəzərdə tutulmuş materialların göndərilməsi və qaytarılması “Elektron cinayət işi” modulu vasitəsi ilə həyata keçirilir.

II. Vergi nəzarəti və vergi borclarının dövlət büdcəsinə alınması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər zamanı aşkar edilmiş cinayət xarakterli faktlara və hüquq-mühafizə orqanlarının müraciətləri əsasında keçirilən vergi nəzarəti tədbirlərinin nəticəsinə dair materialların aidiyyəti üzrə göndərilməsi

Səyyar vergi yoxlamaları və operativ vergi nəzarəti tədbirləri zamanı cinayət xarakterli faktlar aşkar edildikdə, habelə yoxlama və nəzarət tədbirləri hüquq-mühafizə orqanlarının müraciətləri və ya onların vəsatətlərinə (təqdimatlarına) əsasən qəbul edilmiş məhkəmə qərarları əsasında keçirildikdə vergi orqanları tərəfindən yoxlama və nəzarət tədbiri materiallarına baxılmanın nəticələri üzrə çıxarılmış qərarın, qərar çıxarmaq səlahiyyəti olmadıqda isə yoxlama və nəzarət tədbirinin nəticəsinə dair aktın vergi ödəyicisinə təqdim edildiyi gündən 30 gündən gec olmayaraq qeyd olunan tədbirlərin nəticəsinə dair materiallar Departamentə göndərilməsi üçün Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturuna təqdim edilir.

Vergi borclarının dövlət büdcəsinə alınması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər zamanı aşkar edilən cinayət xarakterli faktlara dair materialın (bundan sonra - vergi borcu materialı) Departamentə göndərilməsi üçün Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturuna təqdim edilməsi müddətləri vergilər naziri tərəfindən təsdiq olunan müvafiq qaydalarla tənzimlənir.

Vergi orqanlarının qərarlarının (aktlarının) yuxarı vergi orqanı tərəfindən tam ləğv edilməsi barədə qərarı qəbul olunduqda və ya məhkəmənin eyni ödəyici barəsində eyni predmet üzrə cinayət təqibini qeyri-mümkün edən qanuni qüvvəyə minmiş hökmü və ya digər ləğv edilməmiş qərarı vergi orqanına rəsmi daxil olduqda materiallar Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturuna göndərilir.

Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturuna təqdim olunan materiallar xronoloji ardıcılıqla, səliqə ilə qovluqlara tikilir və qovluqlarda olan sənədlərin aşağı sağ küncünə nömrə qoyulur. Qovluqlara sənədlərin çeşidlərinə görə siyahısı (məsələn: YGB – 50 vərəq) əlavə olunur və həmin siyahı onu tərtib etmiş vergi orqanının əməkdaşı tərəfindən imzalanır.

Kağız daşıyıcılarına köçürülməsi mümkün olmayan elektron məlumatlar müvafiq elektron daşıyıcılarda arxivləşdirilərək təqdim edilir. Pis oxunan, yaxud oxunmayan sənədlərin və elektron daşıyıcıların, habelə Azərbaycan dilinə müvafiq qaydada tərcümə olunmayan xarici dildə tərtib edilmiş sənədlərin materiallara əlavə edilməsinə yol verilmir. Vergi nəzarəti tədbirləri zamanı götürülmüş pul vəsaitləri və əşyalar Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturuna təqdim edilmir, lakin onların olduğu yer və şəxs barədə sənədlər materiallara əlavə edilməlidir.

Sənədlərin surətləri vəzifəsi, adı və soyadı qeyd edilməklə səlahiyyətli şəxsin imzası ilə, hüquqi şəxslərə münasibətdə möhür də vurulmaqla təsdiq edilir. Vergi ödəyicisindən götürülmüş sənədlərin surətləri onlar tərəfindən təsdiq edilmədikdə, bu barədə götürmə protokolunda qeyd edilməli, sənədlər onları götürmüş vergi əməkdaşı tərəfindən adı və soyadı qeyd edilməklə imzalanmalı və vergi orqanının möhürü vurulmaqla təsdiq edilməlidir.

Materialların vergi orqanları, Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturu və Departament arasında hərəkəti təhvil-təslim aktları ilə rəsmiləşdirilir. Aktlar 2 nüsxədə tərtib edilməklə, təhvil verən və təhvil alan şəxslər tərəfindən imzalanır.

Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturuna daxil olan materiallar 15 gündən (əlavə araşdırılması tələb olunan hallarda 30 gündən) gec olmayan müddətə araşdırılır. Araşdırma aparılarkən vergilərin hesablanmasında və əsaslandırılmasında, vergi borcunun müəyyən edilməsində, habelə bu Qaydalarda nəzərdə tutulan sənədlərin materiala əlavə edilməsində nöqsanlar aşkar edilmədikdə materiallar Departamentə göndərilir. Əks halda, materiallar aidiyyəti vergi orqanına qaytarılır.

Materialların tamlığında hər hansı çatışmazlıq aşkar olunduqda Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturu tərəfindən həmin vergi orqanına şifahi və ya yazılı formada sorğu edilə bilər.

Vergi orqanı 15 gündən gec olmayaraq qaytarılan materialı aşkar olunmuş pozuntuları və çatışmazlıqları aradan qaldırmaqla (materialın aidiyyəti üzrə təqdim edilməsi üçün əsasların aradan qalxdığı hallar istisna olmaqla) yenidən Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturuna təqdim edir. Səyyar vergi yoxlamasının keçirilməsi tələb olduğu hallarda bu müddət yoxlama materialına baxılmanın nəticəsi üzrə çıxarılmış yekun qərarın vergi ödəyicisinə təqdim edildiyi gündən hesablanır.

Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturuna təqdim olunan materiallara Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələrindən asılı olaraq aşağıdakı sənədlər əlavə edilməlidir:

✚ Cinayət Məcəlləsinin 162-1-ci maddəsində nəzərdə tutulan cinayətin (Əmək müqaviləsi (kontraktı) hüquqi qüvvəyə minmədən işçilərin hər hansı işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsi) əlamətləri müəyyən edildikdə:

✓ vergi nəzarətinin keçirildiyi tarixə əmək müqaviləsi bildirişləri (bağlanmış, dəyişikliklər edilmiş və xitam verilmiş) üzrə müvafiq elektron informasiya sistemindən çıxarış (çıxarış vergi nəzarətinə başlanana qədər çap edilməlidir);

✓ işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə əmək müqaviləsi hüquqi qüvvəyə minmədən cəlb edilmiş şəxslərin sayının 10 nəfər və ya ondan çox olmasını təsdiq edən sənədlər (vergi nəzarəti zamanı tərtib edilmiş aktlar və iş üzrə əhəmiyyət kəsb edən digər sənədlər);

✓ vergi nəzarəti ilə bağlı sənədlərin vergi ödəyicisinə çatdırılması barədə məlumat;

✓ təqdim edildiyi halda işəgötürənin, işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə əmək müqaviləsi hüquqi qüvvəyə minmədən cəlb edilmiş şəxslərin izahatları və şəxsiyyət

vəsiqələrinin surətləri (əks halda vergi nəzarətinin nəticəsinə dair tərtib edilmiş aktda müvafiq qeydiyyat aparılmalıdır).

✦ Cinayət Məcəlləsinin 192-ci maddəsində nəzərdə tutulan cinayətin (Qanunsuz sahibkarlıq) əlamətləri müəyyən edildikdə:

✓ şəxsin xüsusi razılıq (lisenziya) tələb olunan fəaliyyətlə məşğul olmasını sübut edən sənədlər, o cümlədən şəxsin xüsusi razılığın (lisenziyanın) alınması üçün müraciət etməməsi və ya müraciət etdiyi təqdirdə ona belə razılığın (lisenziyanın) verilməməsi barədə aidiyyəti dövlət orqanının rəsmi məlumatı;

✓ lisenziyalaşdırma şərtlərinin pozulmasını sübut edən sənədlər, o cümlədən xüsusi razılıq (lisenziya);

✓ şəxsin əməlləri nəticəsində xeyli (iyirmi min manatdan yuxarı, lakin yüz min manatdan artıq olmayan məbləğ) və ya külli miqdarda (yüz min manatdan artıq olan məbləğ) gəlir əldə edilməsini (ziyan vurulmasını) təsdiq edən ilkin sənədlər, uçot registrləri və digər zəruri mühasibat sənədləri;

✓ əldə edilmiş gəlirin (vurulmuş ziyanın) hesablama cədvəli;

✓ təqdim edildiyi halda qanunsuz əməlləri törətmiş şəxsin və onun nümayəndələrinin (işçilərinin) izahatları və şəxsiyyət vəsiqəsi məlumatları (əks halda vergi nəzarətinin nəticəsinə dair tərtib edilmiş aktda müvafiq qeydiyyat aparılmalıdır);

✓ götürülmüş əşyaların (pul vəsaitlərinin) saxlandığı yer və şəxs barədə məlumat.

✦ Cinayət Məcəlləsinin 192-1-ci maddəsində nəzərdə tutulan cinayətin (Qanunsuz olaraq lotereyaların və idman mərc oyunlarının təşkili və ya keçirilməsi) əlamətləri müəyyən edildikdə:

✓ şəxsin lotereyaların (stimullaşdırıcı lotereyalar istisna olmaqla) təşkili və ya keçirilməsi üçün hüququnun olmaması barədə Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının rəsmi məlumatı (192-1.1);

✓ şəxsin idman mərc oyunlarının təşkili və ya keçirilməsi üçün akkreditasiya olunmaması (müvafiq müqaviləsinin olmaması) barədə Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyinin (mərc oyunları satıcısına münasibətdə "Azərinteltek" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin) rəsmi məlumatı (192-1.2);

✓ şəxsin əməlləri nəticəsində xeyli (iyirmi min manatdan yuxarı, lakin yüz min manatdan artıq olmayan məbləğ) və ya külli miqdarda (yüz min manatdan artıq olan məbləğ) gəlir əldə edilməsini (ziyan vurulmasını) təsdiq edən ilkin sənədlər, uçot registrləri və digər zəruri mühasibat sənədləri;

✓ əldə edilmiş gəlirin (vurulmuş ziyanın) hesablama cədvəli;

✓ təqdim edildiyi halda qanunsuz əməlləri törətmiş şəxsin və onun nümayəndələrinin (işçilərinin) izahatları və şəxsiyyət vəsiqəsi məlumatları (əks halda vergi nəzarətinin nəticəsinə dair tərtib edilmiş aktda müvafiq qeydiyyat aparılmalıdır);

✓ götürülmüş əşyaların (pul vəsaitlərinin) saxlandığı yer və şəxs barədə məlumat.

✦ Cinayət Məcəlləsinin 193-cü maddəsində nəzərdə tutulan cinayətin (Yalançı sahibkarlıq) əlamətləri müəyyən edildikdə:

✓ hüquqi şəxsin dövlət qeydiyyatı haqqında sənədlər, o cümlədən təsis sənədləri (01.01.2008-ci il tarixindən qeydiyyata alınmış kommersiya hüquqi şəxslər istisna olmaqla);

✓ kredit almaq, rüsumlardan azad olmaq və ya digər əmlak mənfəəti əldə etmək, yaxud qadağan edilmiş fəaliyyəti gizlətmək məqsədi ilə sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirmək niyyəti olmadan müəssisə və ya digər hüquqi şəxsin yaradılmasını sübut edən sənədlər;

✓ şəxsin əməlləri nəticəsində xeyli (iyirmi min manatdan yuxarı, lakin yüz min manatdan artıq olmayan məbləğ) və ya külli miqdarda (yüz min manatdan artıq olan məbləğ) gəlir əldə edilməsini (ziyan vurulmasını) təsdiq edən ilkin sənədlər, uçot registrləri və digər zəruri mühasibat sənədləri;

✓ əldə edilmiş gəlirin (vurulmuş ziyanın) hesablama cədvəli;

✓ təqdim edildiyi halda qanunsuz əməlləri törətmiş şəxsin və onun nümayəndələrinin (işçilərinin) izahatları və şəxsiyyət vəsiqəsi məlumatları (əks halda vergi nəzarətinin nəticəsinə dair tərtib edilmiş aktda müvafiq qeydiyyat aparılmalıdır);

✓ götürülmüş əşyaların (pul vəsaitlərinin) saxlandığı yer və şəxs barədə məlumat.

✦ Cinayət Məcəlləsinin 205-1-ci maddəsində nəzərdə tutulan cinayətin (Saxta aksiz markalarının dövriyyəsi) əlamətləri müəyyən edildikdə:

✓ saxta aksiz markalarının (miqdarı, seriyaları və nömrələri göstərilməklə) və (və ya) belə markalarla markalanmış malların vergilər naziri tərəfindən müəyyən edilmiş müvafiq qaydalara uyğun formada siyahısı;

✓ markaların saxta olmasını təsdiq edən sənədlər (aksiz markalarının saxta olmasının müəyyən edilmə üsulu qeyd edilməklə tərtib edilmiş vergi nəzarəti tədbirinin nəticəsinə dair akt və Axtarış Hesabat İnformasiya Sistemindən alınmış "Vergi ödəyiciləri tərəfindən əldə olunmuş aksiz markaları barədə Hesabat" və ya müvafiq ekspert arayışı);

✓ saxta aksiz markaları ilə markalanmış malların alınmasını təsdiq edən ciddi hesabat blankı, elektron qaimə-faktura və ya səbəbləri göstərilməklə həmin sənədlərin təqdim edilməməsi barədə tərtib edilmiş akt;

✓ saxta aksiz markalarının, onların hazırlanmasında istifadə olunan texniki vasitələrin (ləvazimatların), saxta aksiz markaları ilə markalanmış malların saxlandığı yer və şəxs barədə məlumat;

✓ təqdim edildiyi halda qanunsuz əməlləri törətmiş şəxsin və onun nümayəndələrinin (işçilərinin) izahatları və şəxsiyyət vəsiqəsi məlumatları (əks halda vergi nəzarətinin nəticəsinə dair tərtib edilmiş aktda müvafiq qeydiyyat aparılmalıdır);

✓ sübut əhəmiyyəti daşıyan fotosəkillər və çəkildiyi halda video görüntülər.

✦ Cinayət Məcəlləsinin 205-2-ci maddəsində nəzərdə tutulan cinayətin (Nəzarət markalarının qəsdən məhv edilməsi, saxtalaşdırılması, qeyri-qanuni yolla

hazırlanması, istifadəsi və satışı) əlamətləri müəyyən edildikdə:

✓ nəzarət markalarının (miqdarı, seriyaları və nömrələri göstərilməklə) və (və ya) saxta nəzarət markaları ilə markalanmış malların vergilər naziri tərəfindən müəyyən edilmiş müvafiq qaydalara uyğun formada siyahısı;

✓ nəzarət markalarının qəsdən məhv edilməsi, saxtalaşdırılması, qeyri-qanuni yolla hazırlanması, istifadəsi və satışını təsdiq edən sənədlər (nəzarət markalarının saxta olmasının müəyyən edilmə üsulu qeyd edilməklə tərtib edilmiş vergi nəzarəti tədbirinin nəticəsinə dair akt və ya müvafiq ekspert arayışı və digər sənədlər);

✓ nəzarət markalarının, onların qeyri-qanuni yolla hazırlanmasında istifadə olunan texniki vasitələrin (ləvazimatların), saxta nəzarət markaları ilə markalanmış malların saxlandığı yer və şəxs barədə məlumat;

✓ təqdim edildiyi halda qanunsuz əməlləri törətmiş şəxsin və onun nümayəndələrinin (işçilərinin) izahatları və şəxsiyyət vəsiqəsi məlumatları (əks halda vergi nəzarətinin nəticəsinə dair tərtib edilmiş aktda müvafiq qeydiyyat aparılmalıdır);

✓ sübut əhəmiyyəti daşıyan fotosəkillər və çəkildiyi halda videogörüntülər.

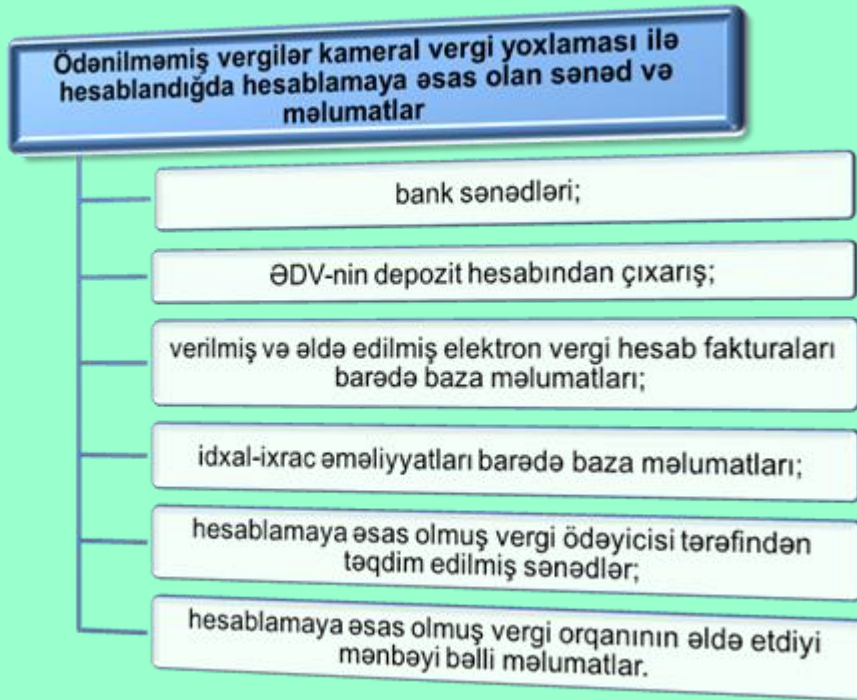
✚ Cinayət Məcəlləsinin 213-cü maddəsində nəzərdə tutulan cinayətin (Vergi ödəməkdən yayınma) əlamətləri müəyyən edildikdə:

✚ Vergi borcu materialı üzrə:

✓ Vergi borclarının ödənilməməsinin araşdırılmasının nəticəsinə dair akt, həmin aktın vergi ödəyicisinə çatdırılması barədə məlumat və həmin aktın tərtib olunduğu tarixə vergi ödəyicisinin şəxsi hesab vərəqəsindən faiz hesablanması məqsədi üçün çap edilmiş çıxarış;

✓ Xeyli (iyirmi min manatdan yuxarı, lakin yüz min manatdan artıq olmayan məbləğ) və ya külli miqdarda (yüz min manatdan artıq olan məbləğ) vergi borcunun ödənilməsinə dair bildiriş və onun vergi ödəyicisinə çatdırılması barədə məlumat;

✚ Ödənilməmiş vergilər səyyar vergi yoxlaması ilə hesablandıqda- Vergi və hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyətinin təşkili Qaydalarının 2.6.7.2-ci yarım bəndinin 3-8-ci abzaslarında göstərilən sənədlər;

✚ Səyyar vergi yoxlaması materialı üzrə:

✓ Vergi borcunun tərkibinə dair akt və həmin aktın tərtib olunduğu tarixə vergi ödəyicisinin şəxsi hesab vərəqəsindən faiz hesablanması məqsədi üçün çap edilmiş çıxarış;

✓ Vergi borcunun tərkibinə dair aktda göstərilən vergi borcu tam və ya qismən hazırkı səyyar vergi yoxlaması ilə əhatə edilən dövrə aid olmadıqda, lakin həmin borc digər vergi yoxlamaları ilə hesablanmış vergilərin ödənilməməsi nəticəsində yarandıqda yoxlamanın növündən asılı olaraq Vergi və hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyətinin təşkili Qaydalarının 2.6.7.1-ci yarım bəndinin 3-cü və 2.6.7.2-ci yarım bəndinin 3-8-ci abzaslarında göstərilən sənədlər;

✓ Səyyar vergi yoxlamasının nəticəsinə dair akt və əlavələri, vergilərin hesablanmasına səbəb olmuş əməliyyatlara dair məlumatların əks olunduğu müqayisəli cədvəllər, yoxlama zamanı qəbul edilmiş qərarlar və onların qəbul edilməsi üçün əsas olmuş halları təsdiq edən sənədlər, tərtib edilmiş aktlar və protokollar, yoxlama ilə bağlı müvafiq dövlət qurumlarına, təşkilatlara və aidiyyəti şəxslərə edilmiş sorğular və alınmış cavablar;

✓ Səyyar vergi yoxlamasının keçirilməsi və nəticəsinin rəsmiləşdirilməsi ilə bağlı vergi ödəyiciləri ilə aparılan yazışmalar və həmin yazışmaların çatdırılmasını və ya şəxsən verilməsini, bu mümkün olmadığı halda həmin sənədlərin vergi ödəyicisinin elektron qutusuna göndərilməsini təsdiq edən sənədlər;

✓ Səyyar vergi yoxlaması zamanı mütəxəssis və ya ekspert dəvət olunduqda onlarla bağlanmış müqavilə, səhv və ya bilərəkdən yalan rəy verməyə görə onlardan alınmış iltizam, onlar tərəfindən verilmiş rəylər, rəylərdə istinad olunan hüquqi aktlardan, rəsmi sənədlərdən və mənbələrdən çıxarışlar və digər əsaslandırıcı zəruri sənədlər;

✓ Səyyar vergi yoxlaması zamanı vergi ödəyicisindən və aidiyyəti şəxslərdən alınmış izahatlar, maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinə cavabdeh olan, həmçinin sənədləri qəbul etmiş və imzalamış şəxslərin səlahiyyətini təsdiq edən sənədlər (əmək və ya xidmət müqaviləsi, etibarnamə), vergi ödəyicilərinin vergi orqanlarına müraciətləri və həmin müraciətlərə baxıldığı hallarda baxılmanın nəticələrinə dair cavab məktubları (inzibati qərarlar);

✓ Səyyar vergi yoxlaması zamanı Vergi Məcəlləsinin 41-ci maddəsinə uyğun olaraq baxış keçirildikdə, müşahidəçilərin şəxsiyyətini təsdiq edən sənədlərin surəti, bu mümkün olmadıqda isə şəxsiyyəti təsdiq edən sənədlərdəki məlumatlar (seriya nömrəsi və FİN);

✓ Aşağıda göstərilən sənəd və məlumatlardan hesablamaya əsas olanları:

✚ vergi ödəyicisindən götürülmüş ilkin sənədlər, uçot registrləri, nəzarət-kassa aparatlarının "Z" hesabatı və digər zəruri mühasibatlıq sənədləri;

✚ vergi ödəyicisinin bank əməliyyatları və qarşılıqlı əlaqələrinə dair vergi orqanı tərəfindən əldə edilmiş məlumatlar;

✚ ƏDV-nin depozit hesabından çıxarış;

✚ verilmiş və əldə edilmiş elektron vergi hesab fakturaları barədə baza məlumatları;

✚ idxal-ixrac əməliyyatları barədə baza məlumatları;

✚ Vergi Məcəlləsinin 159.5-ci maddəsində göstərilən halların mövcud olmasını təsdiq edən sənədlər (alınmış izahatlar, tərtib edilmiş aktlar, protokollar, arayışlar, edilmiş sorğular və alınmış cavablar);

✚ məcburi dövlət sosial sığorta haqlarını ödəməkdən yayınma aşkar edildiyi təqdirdə onlara dair hesabatların surətləri, həmin hesabatlar yoxlamaya təqdim olunmadıqda Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna edilmiş sorğu və alınmış cavab (sənədlər);

✚ hesablamaya əsas olmuş vergi orqanının əldə etdiyi mənbəyi bəlli məlumatlar.

✚ Səyyar vergi yoxlamasının nəticəsi üzrə Vergi Məcəlləsinin 49.1.1-ci və 49.1.2-ci maddələrinə əsasən qərar çıxarılan tarixə vergi ödəyicisinin vergilər üzrə borcu yaranmadıqda, akt üzrə hesablamalar bu Qaydaların 2.6.7.1-ci və 2.6.7.2-ci yarımbəndlərinin məqsədləri üçün vergi borcunun tərkibinə daxil edilmir.

✚ Cinayət Məcəlləsinin 213-1-ci maddəsində nəzərdə tutulan cinayətin (Aksiz markası ilə markalanmalı olan məhsulları (malları) belə marka olmadan satma, satış məqsədi ilə saxlama, istehsal binasının hüdudlarından kənara çıxarma və ya idxal etmə, belə məhsulların (malların) nağd qaydada alqı-satqısı) əlamətləri müəyyən edildikdə:

✓ aksiz markası ilə markalanmamış malların vergilər naziri tərəfindən müəyyən edilmiş qaydalara uyğun formada siyahısı;

✓ aksiz markası ilə markalanmamış malların xeyli (beş yüz manatdan iki min manatadək) və ya külli miqdarda (iki min manatdan artıq) olmasını təsdiq edən sənədlər (aktlar, protokollar, malların alış-satış sənədləri və digər sübut əhəmiyyətli sənədlər);

✓ pivənin və tütün məmulatlarının pərakəndə satışı istisna olmaqla, aksiz markası ilə markalanmalı olan məhsulların (malların) nağd qaydada xeyli (əlli manatdan min manata qədər olan məbləğ) və ya külli (min manatdan yuxarı olan məbləğ) miqdarda satılmasını, belə məhsulların (malların) satış məqsədləri üçün nağd qaydada alınmasını təsdiq edən sənədlər (aktlar, protokollar, qaimə-fakturalar, elektron vergi hesab fakturaları, NKA çekləri, kassa-mədaxil orderləri və digər sübut əhəmiyyətli sənədlər);

✓ təqdim edildiyi halda qanunsuz əməlləri törətmiş şəxsin və onun nümayəndələrinin (işçilərinin) izahatları və şəxsiyyət vəsiqəsi məlumatları (əks halda vergi nəzarətinin nəticəsinə dair tərtib edilmiş aktda müvafiq qeydiyyat aparılmalıdır);

✓ aksiz markası ilə markalanmamış malların saxlandığı yer və şəxs barədə məlumat.;

✓ sübut əhəmiyyəti daşıyan fotosəkillər və çəkildiyi halda videogörüntülər.

✘ Cinayət Məcəlləsinin 303.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan cinayətin (Siyahıya alınmış və ya üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın etibar olunmuş şəxs tərəfindən israf edilməsi, özgəninkiləşdirilməsi, gizlədilməsi, həmçinin dəyişdirilməsi, habelə üzərinə həbs qoyulmuş pul vəsaitləri (əmanətləri) ilə bank əməliyyatlarının bank və ya digər kredit təşkilatının nümayəndəsi tərəfindən həyata keçirilməsi) əlamətləri müəyyən edildikdə:

✓ Əmlakın siyahıya alınması ilə bağlı sənədlər (əmlakın siyahıya alınması haqqında qərar, akt, protokol, siyahıya alınmada vergi ödəyicisinin səlahiyyətli nümayəndəsi iştirak etmişdirsə onun səlahiyyətlərini təsdiq edən sənəd, əmlakın siyahısı və müəyyən edilmiş qaydada çəkilmiş fotosəkilləri (çəkildiyi halda videogörüntüləri) və bu sənədlərin vergi ödəyicisinə verilməsini təsdiq edən məlumat);

✓ Əmlakın məsul saxlanca verilməsinə dair akt (pul vəsaitləri siyahıya alındıqda onun depozit hesaba qoyulmasına dair sənəd) və əmlaka qoyulmuş məhdudiyətlərin pozulmasına görə vergi ödəyicisinin, o cümlədən məsul şəxsin Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 303-cü maddəsinə əsasən məsuliyyət daşması barədə xəbərdarlıq (xəbərdarlıqda tanış olma imzası və tarixi qeyd olunmalı, habelə borcun ödənilmədiyi təqdirdə materialların istintaq orqanına göndəriləcəyi barədə qeyd olmalıdır, imza etməkdən imtina etdikdə isə müşahidəçinin iştirakı ilə imtina aktı tərtib olunmalı və xəbərdarlığa əlavə edilməlidir);

✓ Əmlak, o cümlədən pul vəsaitləri ilə əlaqədar olan qanunsuz əməllərə dair müşahidəçilərin iştirakı ilə tərtib olunmuş akt, fotosəkillər (çəkildiyi halda videogörüntülər), vergi ödəyicisindən, o cümlədən məsul şəxsdən alınmış izahat və sübut əhəmiyyəti daşıyan digər sənədlər;

✓ Qanunsuz əməlləri törətmiş şəxsin, həmin şəxs işdən azad olunması ilə əlaqədar və ya digər səbəblərdən prosesdə iştirak etmədikdə, vergi ödəyicisinin (onun səlahiyyətli nümayəndəsinin), habelə müşahidəçilərin izahatları və şəxsiyyət vəsiqəsi məlumatları (əks halda qanunsuz əməllərə dair tərtib edilmiş aktda müvafiq qeydiyyat aparılmalıdır).

✘ Cinayət Məcəlləsinin 306-cı maddəsində nəzərdə tutulan cinayətin (Məhkəmənin hökmünü, qərarını, yaxud digər aktını icra etməmə) əlamətləri müəyyən edildikdə:

✓ Müvafiq məhkəmə aktı (məhkəmə hökmü, qətnaməsi və s.);

- ✓ Məhkəmə aktı əsasında verilmiş icra vərəqəsi;
- ✓ İcra vərəqəsi əsasında qəbul edilmiş icraata başlamaq haqqında qərar və tələbin könüllü icra edilməsi üçün müvafiq bildiriş;
- ✓ Məcburi icra tədbirlərinin həyata keçirilməsini təsdiq edən sənədlər;
- ✓ Borclu fiziki şəxs və ya hüquqi şəxsin icra orqanının rəhbərindən, yaxud digər şəxslərdən alınmış izahatlar;
- ✓ Borclunun iş yeri və əmək haqqı məbləği barədə Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinə (və ya onun yerli qurumlarına) edilmiş sorğu və alınmış cavab sənədi;
- ✓ Borclunun vergi ödəyicisi kimi qeydiyyatda olub-olmaması barədə məlumat (qeydiyyatda olduğu təqdirdə "Axtarış&Hesabat" informasiya sistemindən alınmış ümumi məlumat, qeydiyyatda olmadığı təqdirdə fiziki şəxsin şəxsiyyət vəsiqəsinin surəti, əldə edilməsi mümkün olmadıqda seriya və nömrəsi);
- ✓ Borclunun nəqliyyat vasitəsinin olub-olmaması barədə Daxili İşlər Nazirliyinə (və ya onun yerli qurumlarına) edilmiş sorğu və alınmış cavab sənədi;
- ✓ Borclunun daşınmaz əmlakının olub-olmaması barədə Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinə (və ya onun yerli qurumlarına) edilmiş sorğu və alınmış cavab sənədi;
- ✓ Borclunun ümumi mülkiyyətində (paylı mülkiyyət, birgə mülkiyyət) əmlakının olub-olmaması barədə aidiyyəti üzrə edilmiş müvafiq sorğu və cavab sənədi;
- ✓ Borclunun vergi orqanı tərəfindən verilmiş şəhadətnamə-dublikat vasitəsilə açdırdığı və digər bank hesabları barədə məlumatlar;
- ✓ Borclu tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Məşğulluq idarəsinə (və ya onun yerli qurumlarına) işlə təmin olunma ilə bağlı müraciət etdiyi halda həmin müraciət, ona hansı işin təklif olunması barədə məlumat, təklif olunan işdən imtina etdiyi halda, imtinanın səbəbləri barədə məlumat, imtina etməsi barədə borcludan alınmış izahat;
- ✓ Cinayət məsuliyyətinə cəlb ediləcəyi barədə borcluya təqdim edilmiş xəbərdarlıq (xəbərdarlıqda tanış olma imzası və tarixi qeyd olunmalı, habelə borcun ödənilmədiyi təqdirdə materialların istintaq orqanına göndiriləcəyi barədə qeyd olmalıdır, imza etməkdən imtina etdikdə isə bununla bağlı xəbərdarlıqda müvafiq qeydlər öz əksini tapmalıdır);
- ✓ Tərtib edildiyi halda Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 528-ci maddəsində göstərilən inzibati xəta haqqında protokol və qəbul edildiyi halda həmin iş üzrə məhkəmə qərarı;
- ✓ Edilmiş digər sorğular, alınmış cavab sənədləri və əldə olunmuş məlumatlar;
- ✓ Materialın təqdim edilməsi barədə məktubun qeydiyyatda alındığı tarixə vergi ödəyicisinin şəxsi hesab vərəqəsindən faiz hesablanması məqsədləri üçün çap edilmiş çıxarış.

Vergi borcu materialının Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturuna, eləcə də Departamentə təqdim edilməsi barədə məktubda vergi borclarının ödənilməməsinin araşdırılmasının nəticəsinə dair aktın tərtibi tarixinə olan vergi borcunun məbləği öz əksini tapmalıdır. Bu zaman nəzərə alınmalıdır ki, maliyyə sanksiyalarının, faizlərin və Vergi Məcəlləsinin 151-ci və 201.3-cü maddələrinə əsasən hesablanmış məbləğlərin ödənilməməsi Cinayət Məcəlləsinin 213-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş məsuliyyəti yaratmadığı üçün vergi borcunun tərkibinə daxil edilmir.

Vergi borcunun aid olduğu dövr üzrə vergi ödəyicisində başa çatmamış səyyar vergi yoxlaması olduqda, habelə dəqiqləşdirilmiş bəyannamə təqdim edilməklə vergilər yenidən hesablandıqda, müvafiq olaraq yoxlama materiallarına baxılmanın nəticəsi üzrə qərar qəbul edilənədək və dəqiqləşdirilmiş bəyannamə vergi yoxlamasından keçirilənədək vergi borcu materialının Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturuna göndərilməsi təxirə salınır.

Vergi ödəyicisinin vergi borcu olduğu halda, səyyar vergi yoxlaması materialının Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturuna, eləcə də Departamentə təqdim edilməsi barədə məktubda səyyar vergi yoxlamasının nəticəsinə dair məlumatlarla yanaşı, vergi borcunun tərkibinə dair aktın tərtibi tarixinə olan vergi borcunun məbləği də öz əksini tapmalıdır.

Səyyar vergi yoxlaması materialı ilə birlikdə vergi borcuna dair sənədlər də Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturuna təqdim edildikdə Vergi və hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyətinin təşkili Qaydalarının 2.1-ci bəndinin 2-ci abzasının müddəaları tətbiq edilmir.

Səyyar vergi yoxlamasını həyata keçirmiş müvafiq struktur Vergi və hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyətinin təşkili Qaydalarının 2.1-ci bəndinin 1-ci abzası ilə müəyyən edilmiş müddətin 10-cu günündən tez və 15-ci günündən gec olmayaraq vergi borcunun tərkibinə dair aktın əldə olunması üçün vergi borclarının alınması ilə məşğul olan struktura müraciət etməli, sonuncu da öz növbəsində həmin aktı, bu Qaydaların 2.6.7.2-ci yarım bəndinin 1-ci və 2-ci abzaslarının müddəalarını nəzərə almaqla 5 gündən gec olmayaraq Vergi və hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyətinin təşkili Qaydalarının 2.6.7.1-ci yarım bəndinin 3-cü abzasında göstərilən sənədlər akta əlavə edildikdə və vergi ödəyicisi tərəfindən dəqiqləşdirilmiş bəyannamə təqdim edilməklə vergilər yenidən hesablandıqda 10 gündən gec olmayaraq) ona təqdim etməlidir. Nəzərə alınmalıdır ki, bu zaman vergi borcunun tərkibinə dair aktın tərtibində vergi ödəyicisinin iştirakı tələb olunmur, habelə vergi borcunun aid olduğu dövr üzrə vergi ödəyicisi tərəfindən dəqiqləşdirilmiş bəyannamə təqdim edilməklə vergilər yenidən hesablandıqda, dəqiqləşdirilmiş bəyannamə 5 gündən gec olmayaraq vergi yoxlamasından keçirilməlidir.

Vergi borcunun tərkibinə dair aktda göstərilən vergi borcu tam və ya qismən hazırkı səyyar vergi yoxlaması ilə əhatə edilən dövrə aid olmadıqda və əvvəlki səyyar vergi yoxlamaları ilə hesablanmış vergilərin ödənilməməsi nəticəsində yarandıqda vergi borclarının alınması ilə məşğul olan struktur tərəfindən Vergi və hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyətinin təşkili Qaydalarının 2.6.7.2-ci yarım bəndinin 3-8-ci abzaslarında göstərilən sənədlər vergi borcunun tərkibinə dair akta əlavə edilmir və həmin sənədlərin Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturuna təqdim ediləcək materiala əlavə edilməsi hazırkı səyyar vergi yoxlamasını həyata keçirmiş müvafiq struktur tərəfindən təmin edilir.

Vergi ödəyicisinin vergi borcu olmadıqda vergi borclarının alınması ilə məşğul olan struktur səyyar vergi yoxlamasını həyata keçirmiş struktura bu barədə məlumat təqdim edir.

Bütün hallarda vergi nəzarəti tədbirlərinin qeydiyyatına alınmasına dair vahid məlumat reyestrindən çıxarışlar (VÖEN-i olmayan şəxslərdə aparılan vergi nəzarəti tədbirləri istisna olmaqla), vergi nəzarəti tədbirlərinin keçirilməsinə əsas verən, habelə vergi nəzarəti zamanı qəbul edilmiş bütün qərarlar, tərtib edilmiş bütün aktlar və protokollar, yoxlanılan dövrdə maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinə cavabdeh olan şəxslərin vəzifəyə təyin edilməsi barədə əmrlər,

şəxsi hesab vərəqəsindən faiz hesablanması məqsədləri üçün çap edilmiş çıxarış, cəlb edildiyi təqdirdə ekspert və mütəxəssis rəyləri, çəkildiyi təqdirdə fotosəkillər və videogörüntülər, götürülmüş əşyaların (pulların) saxlandığı yer və şəxs barədə məlumat, götürüldüyü təqdirdə sübut əhəmiyyəti daşıyan “qara mühasibatlıq” sənədləri (elektron məlumat daşıyıcıları) və vergilərin hesablanması və hüquq pozuntularının mövcud olmasını təsdiq edən digər zəruri sənədlər materiallara əlavə edilməlidir.

Bu Qaydaların 2-ci bəndində göstərilən hər hansı bir sənədin (məlumatın) materiallara əlavə edilməsinə, yalnız həmin sənədin tərtibatı və əldə edilməsi ilə bağlı vergi orqanları tərəfindən hüquqi aktlarda və Vergilər Nazirliyinin normativ sənədlərində nəzərdə tutulmuş bütün tədbirlərin görülməsi müsbət nəticə vermədikdə yol verilir. Belə hallarda vergi orqanının səyyar vergi yoxlamasını keçirmiş və vergi borcunun alınması ilə məşğul olan müvafiq strukturunun direktoru (rəhbəri) tərəfindən imzalanmaqla görülmüş tədbirlər barədə arayış tərtib edilməli və materiallara əlavə edilməlidir. Arayışda görülmüş tədbirləri və müvafiq hərəkətləri təsdiq edən sənədlərin tarixi, nömrəsi, onların tikildiyi qovluq və səhifə nömrəsi barədə məlumatlar əks etdirilməlidir.

III. Digər məsələlər üzrə həyata keçirilən əlaqələndirmə fəaliyyəti

Vergiləri ödəməkdən, vergi nəzarəti tədbirlərindən, fəaliyyətləri barədə vergi orqanlarına hesabat (bəyannamə) təqdim etməkdən, əmlakının siyahıya alınmasından yayınan şəxslərin tapılması, onların olduqları yerlərin, yaşayış ünvanlarının və şəxsiyyətlərinin müəyyənləşdirilməsinə zərurət yarandıqda, habelə qeyd olunan tədbirlərinin keçirilməsinə şərait yaradılmadıqda, bununla əlaqədar vergi orqanları tərəfindən hüquqi aktlarda nəzərdə tutulmuş bütün mümkün tədbirlərin görülməsi müsbət nəticə vermədikdə, görülmüş tədbirlər barədə arayış tərtib edilməklə, sənədlərin Departamentə göndərilməsi üçün Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturuna müraciət edilə bilər.

Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturuna təqdim edilən müraciətə aşağıdakı sənədlər əlavə edilir:

müəssisənin dövlət qeydiyyatına alınması haqqında şəhadətnamə (01.01.2008-ci il tarixindən etibarən qeydiyyata alınmış kommersiya hüquqi şəxslər istisna olmaqla);

müəssisə özgeninkiləşdirildiyi təqdirdə müvafiq müqavilə;

vergi ödəyicisinin ünvanı dəyişdiyi və bu barədə elektron iş qovluğunda məlumat olmadığı halda, yeni ünvan məlumatları;

görülmüş tədbirlər barədə arayış.

Vergi və hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyətinin təşkili Qaydalarının 4.1-ci bəndinə uyğun olaraq Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturuna daxil olan materiallar 5 gündən (əlavə araşdırılması tələb olunan hallarda 10 gündən) gec olmayan müddətə araşdırılır. Araşdırma zamanı sənədlərin tamlığında hər hansı çatışmazlıq aşkar olunmadıqda və vergi orqanı tərəfindən Vergi və hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyətinin təşkili Qaydalarının tələblərinin pozulmadığı müəyyən edildikdə materiallar Departamentə göndərilir. Əks halda, materiallar vergi orqanına geri qaytarılır.

Hüquq-mühafizə orqanlarından (xarici dövlətlərin hüquq-mühafizə orqanları istisna olmaqla) daxil olan istintaq və əməliyyat tapşırıqları, müraciətlər və qərarlar (həmçinin ibtidai araşdırılması aparılan və ya aparılması zəruri olan işlər üzrə daxil olan məhkəmə qərarları) aşağıdakı qaydada icra edilir:

Vergilər Nazirliyinə daxil olan istintaq və əməliyyat tapşırıqları, kommersiya və (və ya) vergi sirri təşkil edən məlumatların istənilməsini özündə əks etdirən, lakin müvafiq məhkəmə qərarı alınmadan edilən müraciətlər, hüquq-mühafizə orqanlarının qərarları, məhkəmə qərarları (vergi nəzarətinin keçirilməsi ilə bağlı məhkəmə qərarları istisna olmaqla) və digər müraciətlər baxılıb icra edilməsi üçün Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturu vasitəsi ilə Departamentə göndərilir.

Daxil olmuş müraciət və məhkəmə qərarı ilə əlaqədar Vergilər Nazirliyinin aidiyyəti struktur vahid və bölmələrində müvafiq tədbirlərin görülməsinin (vergi nəzarəti tədbirinin keçirilməsi, sorğu edilən sənədlərin və məlumatların (kommersiya və (və ya) vergi sirri təşkil edən məlumatlar istisna olmaqla) verilməsi və s.) zəruriliyi məlum olarsa, müraciət Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturu vasitəsi ilə aidiyyəti struktura göndərilir. Sonuncu tərəfindən müraciətə baxılır, icrası ilə bağlı tədbirlər görülür və zəruri sənədlər (məlumatlar) əlavə edilməklə Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturuna və Departamentə təqdim edilir.

Yerli vergi orqanlarına daxil olan istintaq tapşırıqları, kommersiya və (və ya) vergi sirri təşkil edən məlumatların istənilməsini özündə əks etdirən, lakin müvafiq məhkəmə qərarı alınmadan edilən müraciətlər, hüquq-mühafizə orqanlarının qərarları və məhkəmə qərarları (vergi nəzarətinin keçirilməsi ilə bağlı məhkəmə qərarları istisna olmaqla) Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturu vasitəsi ilə Departaməntə təqdim olunur və onların icrası sonuncu tərəfindən həyata keçirilir.

Daxil olmuş müraciət və məhkəmə qərarı ilə əlaqədar müvafiq tədbirlərin görülməsinin (vergi nəzarəti tədbirinin keçirilməsi, sorğu edilən sənədlərin və məlumatların (kommersiya və (və ya) vergi sirri təşkil edən məlumatlar istisna olmaqla) verilməsi və s.) zəruriliyi məlum olarsa, vergi orqanı tərəfindən müraciətə baxılır, icrası ilə bağlı tədbirlər görülür və zəruri sənədlər (məlumatlar) əlavə edilməklə Departament tərəfindən cavablandırılması məqsədi ilə Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturuna təqdim olunur.

Nəzərə alınmalıdır ki, icraçı struktura istər Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturundan, istərsə də hüquq-mühafizə orqanlarından (xarici dövlətlərin hüquq-mühafizə orqanları istisna olmaqla) birbaşa daxil olan müraciətlərdə verilə bilən məlumatlarla yanaşı, kommersiya və (və ya) vergi sirri təşkil edən məlumatlar da tələb olunarsa, icraçı struktur kommersiya və (və ya) vergi sirri təşkil edən məlumatların vergi orqanında olub-olmaması barədə cavab məktubunda qeydiyyat aparmalıdır.

Eyni zamanda, Departament verilə bilən məlumatları müraciət edənə təqdim etməklə yanaşı, kommersiya və (və ya) vergi sirri təşkil edən məlumatların vergi orqanında olub-olmaması barədə də məlumat verməlidir ki, həmin məlumatların olmadığı halda, hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən lüzumsuz yerə müvafiq məhkəmə qərarı alınmasın.

IV. Yekun müddəalar

Vergi nəzarəti və vergi borclarının dövlət büdcəsinə alınması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərin nəticəsinə dair hər bir material üzrə Departament tərəfindən Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturuna məlumat (cinayət işinin başlanmasının rədd edilməsi, başlanması, icraatın dayandırılması, ekspertizanın təyin edilməsi, bir icraatda birləşdirmə, icraata xitam vermə barədə qərarlar və ittiham aktının məhkəməyə göndərilməsi barədə məlumat) təqdim edilir və eyni zamanda qeyd olunan tədbirləri həyata keçirən və mülki iddiaçı kimi tanınacaq vergi orqanı da Avtomatlaşdırılmış Vergi İnformasiya Sistemi (bundan sonra- AVİS) vasitəsilə məlumatlandırılır.

Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturuna daxil olmuş cinayət işinin başlanmasının rədd edilməsi və cinayət işi üzrə icraata xitam verilməsi barədə qərarlara vergilər nazirinin müvafiq əmri ilə təsdiq edilmiş "Prosessual qərarlara baxılması Qaydaları"na uyğun olaraq baxılır.

Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturu tərəfindən vergi borcu, operativ vergi nəzarəti və səyyar vergi yoxlaması materiallarının Departaməntə göndərilməsi və ya aidiyyəti üzrə qaytarılması barədə məktublar Vergilər Nazirliyinin həmin sahələrdə təşkilati və nəzarət tədbirlərini həyata keçirən strukturları ilə razılaşdırılmalıdır. Eyni zamanda əlbəəl təhvil aldığı materialları məktub razılaşdırılmaya göndərilməmişdən 2 gün əvvəl həmin strukturlara təqdim

etməli, sonuncular da öz növbəsində razılaşdırma vizası verən kimi materialları Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturuna qaytarmalıdırlar.

Bu bənddə qeyd olunan materialların Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturuna təqdim edilməsi barədə xidməti məktub yerli vergi orqanları tərəfindən Vergilər Nazirliyinin qeyd olunan strukturlarına da məlumat üçün göndərməlidir.

Vergi və hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyətinin təşkili Qaydalarının 4.3-cü bəndinə uyğun olaraq aidiyyəti struktur tərəfindən razılaşdırma verilmədiyi təqdirdə bunun səbəbləri əsaslandırılmış şəkildə AVİS-də qeyd olunmalıdır. Razılaşdırmanın verilməməsinə əsas olan hallar aradan qaldırılmadan material üzrə qanunamüvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsi mümkün olmadıqda Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturu materialın Departamentə göndərilməsini və ya aidiyyəti üzrə qaytarılmasını təxirə salmalı və razılaşdırmanın verilməməsinə əsas olan halların aradan qaldırılması üçün zəruri tədbirləri görməlidir. Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturu razılaşdırmanın verilməməsinə əsas olan hallarla razılaşmadıqda materialın Departamentə göndərilməsi və ya aidiyyəti üzrə qaytarılması barədə məktubu imzalamaq üçün kurasıya üzrə nazirin birinci müavininə (və ya müavininə) və ya təxirəsalınmaz hallarda vergilər nazirinin digər müavininə AVİS vasitəsi ilə ötürməli və eyni zamanda qeyd olunanları həmin vəzifəli şəxsin nəzərinə çatdırmalıdır.

Qaydaların tələbləri Departamentin vergi nəzarəti tədbirlərini həyata keçirən strukturlarına da şamil olunur və onların cinayət xarakterli materialları, həmçinin hüquq-mühafizə orqanlarının təqdimatlarına əsasən qəbul edilmiş məhkəmə qərarları əsasında keçirdikləri vergi nəzarəti tədbirlərinin nəticələrinə dair materialları təhqiqat və tya istintaq strukturlarına təqdim etməmişdən qabaq aidiyyəti üzrə Vergilər Nazirliyinin Hüquq sturukturuna göndərməlidirlər.

Vergi əməkdaşları tərəfindən Vergi və hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyətinin təşkili Qaydalarının və aidiyyəti hüquqi aktların tələblərinin pozulması intizam məsuliyyətinə səbəb olur. Aşkar edilmiş pozuntuların miqyasından və ağırlılıq dərəcəsindən asılı olaraq Vergilər Nazirliyinin Hüquq strukturu tərəfindən intizam tənbehi tədbirlərinin görülməsi üçün rəhbərliyə müraciət edilir.

Nəzarət sualları:

1. Vergi orqanları ilə Vergilər Nazirliyi yanında Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamenti və digər hüquq-

mühafizə orqanları arasında əlaqə müvafiq struktur vahid vasitəsi ilə qurulur-dedikdə hansı struktur nəzərdə tutulur?

2. Səyyar vergi yoxlamalarının və operativ vergi nəzarəti tədbirlərinin keçirilməsi zamanı Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin hansı maddələrində nəzərdə tutulan cinayətlərlə bağlı aşkar edilmiş faktların sənədləşdirilməsi və aidiyyəti üzrə göndərilməsi nəzərdə tutulur?

3. Vergi orqanları ilə Departament və digər hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyəti hansı məsələləri əhatə edir?

4. Vergi orqanlarının qərarlarının (*aktlarının*) yuxarı vergi orqanı tərəfindən tam ləğv edilməsi barədə qərarı qəbul olunduqdamateriallar müvafiq struktur vahidə, o cümlədən Departamentə göndərilirmi?

5. Müvafiq struktur vahidə təqdim olunan materiallar necə tərtib olunduqdan sonra təqdim olunur?

6. Kağız daşıyıcılarına köçürülməsi mümkün olmayan elektron məlumatlar necə təqdim edilir?

7. Materialların vergi orqanları, müvafiq struktur vahid və Departament arasında hərəkətləri hansı sənədlə rəsmiləşdirilir?

8. Müvafiq struktur vahidə daxil olan materialların tamlığında hər hansı çatışmamazlıq aşkar olunduqda hansı hərəkətlər edilir?

Müstəqil öyrənmə üçün tapşırıqlar:

1. Vergi nəzarətinin həyata keçirilməsi zamanı Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 162-1-ci maddəsində nəzərdə tutulan cinayətin (*əmək müqaviləsi hüquqi qüvvəyə minmədən işçilərin hər hansı işlərin /xidmətlərin/ yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsi*) əlamətləri müəyyən edildikdə müvafiq struktur vahidə təqdim olunan materiallara hansı sənədlər əlavə edilir?

2. Cinayət Məcəlləsinin 192-ci maddəsində nəzərdə tutulan cinayətin (*qanunsuz sahibkarlıq*) əlamətləri müəyyən edildikdə müvafiq struktur vahidə təqdim olunan materiallara hansı sənədlər əlavə edilir?

3. Cinayət Məcəlləsinin 192-1-ci maddəsində nəzərdə tutulan cinayətin (*qanunsuz olaraq lotereyaların və idman mərc oyunlarının təşkili və ya keçirilməsi*) əlamətləri müəyyən edildikdə müvafiq struktur vahidə təqdim olunan materiallara hansı sənədlər əlavə edilir?

4. Cinayət Məcəlləsinin 193-cü maddəsində nəzərdə tutulan cinayətin (*yalançı sahibkarlıq*) əlamətləri müəyyən edildikdə müvafiq struktur vahidə təqdim olunan materiallara hansı sənədlər əlavə edilir?

5. Cinayət Məcəlləsinin 205-1-ci maddəsində nəzərdə tutulan cinayətin (*saxta aksiz markalarını satış məqsədilə hazırlama, habelə əldə etmə və ya satma*) əlamətləri müəyyən edildikdə müvafiq struktur vahidə təqdim olunan materiallara hansı sənədlər əlavə edilir?

6. Cinayət Məcəlləsinin 205-2-ci maddəsində nəzərdə tutulan cinayətin (*nəzarət markalarının qəsdən məhv edilməsi, saxtalaşdırılması, qeyri-qanuni yolla hazırlanması,*

istifadəsi vəsatışı) əlamətlərimüəyyən edildikdəmüvafiq struktur vahidə təqdim olunan materiallara hansı sənədlər əlavə edilir?

7. Cinayət Məcəlləsinin 213-cü maddəsində nəzərdə tutulan cinayətin (*vergi ödəməkdən yayınma, yeni xeyli miqdarda vergiləri və ya məcburi dövlət sosial sığorta haqlarını ödəməkdən yayınma*) əlamətləri müəyyən edildikdəmüvafiq struktur vahidə təqdim olunan materiallara hansı sənədlər əlavə edilir?

8. Cinayət Məcəlləsinin 213-1-ci maddəsində nəzərdə tutulan cinayətin (*aksiz markası ilə markalanmalı olan məhsulları /malları/ belə marka olmadan xeyli miqdarda satma, satış məqsədi ilə saxlama, istehsal binasının hüdudlarından kənara çıxarma və ya idxal etmə*) əlamətləri müəyyən edildikdəmüvafiq struktur vahidə təqdim olunan materiallara hansı sənədlər əlavə edilir?

Ədəbiyyat:

1. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi 2017.

2. Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirinin 04.08.2016-cı il tarixli 1617040101058500 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmiş "Vergi və hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələndirmə fəaliyyətinin təşkili qaydaları.

